

Székely László

**Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
1051 Budapest, Nádor u. 22.**

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa!

A Társaság a Szabadságjogokért Közhasznú Egyesület (székhely: 1136 Budapest, Tátra u. 15/b., képviseli: dr. Szabó Máté szakmai igazgató, e-mail cím: tasz@tasz.hu) szerint helyi önkormányzatok szociális rendeleteinek jelen beadványban támadott, hasonló tartalmú rendelkezései rendszerszerűen vezetnek alapvető jogok sérelméhez, illetve annak közvetlen veszélyét okozzák. Meggyőződésünk szerint az ország számos pontján megjelent szabályozási megoldások alapjogsértő voltát az Alkotmánybíróság absztrakt utólagos normakontroll hatáskörében hozott határozata küszöbölhetné ki a leghatékonyabban, ezért az alábbiakban javasoljuk, hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 2. § (3) bekezdésében, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban Abtv.) 24. § (2) pontjában foglalt jogosultságánál fogva, az Abtv. 37. § (1) bekezdését is figyelembe véve, kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál az alábbi jogszabályok Alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatát és kérje, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy:

Győr-Moson-Sopron megye

Bágyoszovát Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 14/2017. önkormányzati rendeletének 4.§ (8) bekezdése;

Dunaszeg Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 8.§ (1)-(4), 14.§ (1), 17.§ (1)-(4), 23.§ (1)-(3) bekezdései;

Dunaszentpál Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 8.§ (1)-(4), 14.§ (1), 17.§ (1)-(2), 23.§ (1)-(2) bekezdései;

Écs Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 9/2015. önkormányzati rendeletének 13.§ (1)-(3) bekezdése;

Győrasszonyfa Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2016. önkormányzati rendeletének 14.§ (12) bekezdése;

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Győrújbarát Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 15.§ (10) bekezdése;
Pannonhalma Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2015. önkormányzati rendeletének 6.§ (1)-(3) bekezdései;
Sopron Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 11.§ (7) bekezdése;

Heves megye

Bükkszék Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 9.§ (5) bekezdése;
Gyöngyös Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 9/2015. önkormányzati rendeletének 9.§ (6)-(7) bekezdései;
Novaj Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2017. önkormányzati rendeletének 3.§ (1), (4) bekezdései;
Parád Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 13.§ szakasza;
Sarud Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2016. önkormányzati rendeletének 21.§ (10) bekezdése;
Sirok Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 9.§ (5) bekezdése;
Szajla Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2016. önkormányzati rendeletének 9.§ (5)-(6), 14.§ (2) bekezdései;
Tarnaszentmária Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2016. önkormányzati rendeletének 5.§ (5) bekezdése és 18.§ szakasza;
Terpes Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 9.§ (5)-(6) bekezdései;
Verpeléti Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2016. önkormányzati rendeletének 18.§ (1) bekezdése;

Komárom-Esztergom megye

Csém Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 11.§ (6) bekezdése;
Kisbér Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 8.§ (2), 19.§ (3) bekezdései;
Oroszlány Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 4.§ (7)-(8) bekezdései;

Nógrád megye:

Cserháthaláp Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 10/2015. önkormányzati rendeletének 20.§ szakasza, 21.§ (2) bekezdése;

Csesztve Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (11)-(12) bekezdései;

Dejtár Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 4.§ (10) a) pontja;

Endrefalva Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 9/B.§ (1)-(3) bekezdései;

Horpács Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2016. önkormányzati rendeletének 5.§ (1) d) pontja;

Ipolyvece Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 3.§ (9) a) pontja;

Karancsalja Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 8/2015. önkormányzati rendeletének 5.§ (9) bekezdése;

Kisbágyon Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2018. önkormányzati rendeletének 3.§ (10) bekezdése;

Nagyoroszi Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 1/2018. önkormányzati rendeletének 5.§ (1) bekezdése;

Nógrádmarcal Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (11)-(12) bekezdései;

Pusztaberki Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2016. önkormányzati rendeletének 5§ (1) bekezdése;

Rétság Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 15/2015. önkormányzati rendeletének 5.§ (7)-(8) bekezdései;

Szanda Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 6/2017. önkormányzati rendeletének 13.§ (8) bekezdése;

Szarvasgede Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 1/2018. önkormányzati rendeletének 3.§ (10) bekezdése;

Szente Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 9/2015. önkormányzati rendeletének 22.§ (2) bekezdése

Pest megye

Budakeszi Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 5.§ (9) bekezdése;

Délegyháza Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 22.§ (1) bekezdése;

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Ecsér Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 19. § (1), 20.§ (1)-(6) bekezdései, 21.-22.§ szakaszai;

Galgahévíz Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 17.§ (1) bekezdése;

Gyömrő Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 11.§ (8)-(10) bekezdései;

Kerepes Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2015. önkormányzati rendeletének 12.§ (1)-(3) bekezdései;

Kismaros Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 4.§ (2) bek d) pontja;

Nagykovács Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. önkormányzati rendeletének 6.§ (1)-(2) bekezdései;

Nyáregyháza Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 6.§ (1)-(4) és 19.§ (4) bekezdései;

Órbottyán Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 9/2016. önkormányzati rendeletének 17.§ (1)-(6) és 18.§ (1)-(3) bekezdései;

Pécel Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 8/2015. önkormányzati rendeletének 14.§ (16) bekezdései;

Péteri Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 1/2015. önkormányzati rendeletének 14.§ (1) bekezdése;

Solymár Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 14.§ (1) bekezdése;

Szigetbecse Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 15.§ (1)-(6) bekezdései;

Taksony Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 8.§ (5) és 9.§ (1) bekezdései;

Zsámbok Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 8/2017. önkormányzati rendeletének 9.§ (5) és 23.§ (1)-(3) bekezdései;

Veszprém megye

Adásztevel Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 9.§ (1)-(4) bekezdései;

Ajka Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 10.§ (1)-(3) bekezdései;

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Csajág Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (9)-(12) bekezdései;
Csehbánya Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (7)-(10) bekezdései;
Küngös Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 2.§ (9)-(12) bekezdései;
Márkó Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (11) bekezdése;
Sümege Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2016.. önkormányzati rendeletének 10.§ (1)-(5) bekezdései;
Tapolca Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. önkormányzati rendeletének 13.§ (1)-(4) bekezdései;
Városlőd Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2015. önkormányzati rendeletének 7.§ (7)-(10) bekezdései

alapjogsértőek, és mint ilyeneket, semmisítse meg azokat.

A felsorolt, támadott önkormányzati rendeleti szabályok (melyek szöveges gyűjteményét 1. sz. mellékletként csatoljuk jelen beadványhoz) alapjogsértőek, közvetlenül az Alaptörvénybe ütköznek, ezért álláspontunk szerint az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 37. § (1) bekezdés szerinti hatáskörébe tartozik a támadott helyi önkormányzati rendeleti szabályok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata.

Az alábbiakban

- (I.) jelen indítványunk előzményeit mutatjuk be kronológiai sorrendben, majd
- (II.) a jogi álláspontunkra adott kormányhivatali válaszok tartalmát és annak megítélését, végül
- (III.) az alapjogsértés mibenlétét
 - (A) az emberi méltóság, magánszféra-jogok kapcsán, majd
 - (B) az egyenlő bánásmódhoz való jog kapcsán.

I. Az indítvány előzményei kronológiailag a következők:

1. 2012. november 16-án egy hasonló jogi indokolású, tartalmú kéressel fordultunk az alapvető jogok biztosához, akkor a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) akkor hatályos 33. §-ának egyes fordulatait és Érpatak Község szociális rendeletének alaptörvény-ellenességét kértük

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGGÉRT

megállapítani. Mint akkor kifejtettük, álláspontunk szerint a különböző szociális ellátások rendezett lakókörülményekhez kötése alaptörvény-ellenes módon korlátozza az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jogot és a VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánlakás (otthon) sérthetlenségéhez való jogot.

2. Jogi álláspontunkkal egyetértve az alapvető jogok biztosa 2013. augusztus 2-án az Alkotmánybírósághoz fordult (AJB-3384/2013). A biztos szerint a Szocvtv. (akkori) 33. § (7) bekezdésének és 38. § (9) bekezdésének támadott rendelkezései, azaz, az aktív korúak ellátása és a normatív lakásfenntartási támogatás rendezett lakókörülményekhez kötésére az önkormányzatokat felhatalmazó rendelkezések sértették a jogállamiság és a jogbiztonság elvét is, az Alaptörvényben garantált emberi méltósághoz, ennek részeként a magánszféra sérthetlenségéhez fűződő jogot is. Ahogy az alapjogi biztos kifejtette, ugyan bekerült az Alaptörvénybe a XIX. cikk (3) bekezdése, amely közösségi érdekhez kötötte a szociális ellátásokat, ám ezen tételnek van alapjogokat nem sértő értelmezése is, amely az emberi méltóság tiszteletben tartásának alkotmányos kötelezettségével és a diszkrimináció alkotmányos tilalmával összhangba hozható, ha a “közösség számára hasznos tevékenység” elvárását az Alaptörvény szövegében a rászoruló állampolgár “viszontszolidaritási” kötelezettségeként értelmezik. Ugyanakkor ezt a kötelezettséget nem lehet kiterjesztően értelmezni, amely révén az érintett más alapvető jogát korlátozná.

Ezért az alapjogi biztos szerint *“a Szocvtv. a lakókörnyezet rendezettségét feltételként előíró rendelkezései kellő alkotmányos indok nélkül, szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák a szociális támogatásra jogosult rászoruló, különösen kiszolgáltatott helyzetben levő személyek magánszférájához és magánélethez való jogát.”* Különösen úgy, hogy a lakás belsejét is ellenőrizhetővé teszik, ami nyilvánvalóan még valamilyen absztrakt “közösségi érdek” szempontjából is irreleváns, alkotmányosan nem indokolható. Ilyen módon a vizsgálatot végző önkormányzati tisztviselő olyan szenzitív adatokat is gyűjthet az állampolgárokról, ami az érintettek méltósághoz való jogát súlyosan sérti.

3. Az Alapjogi Biztos ezen indítványát az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálta, majd a 30/2017. (XI. 14.) AB határozatban bírálta el. Az Alkotmánybíróság jogi álláspontja szerint – hasonlóan a TASZ által, majd az indítványozó alapjogi biztos által írottakkal – a *“vélt vagy valós közérdekre hivatkozással az egyén szabadságát”* nem lehet korlátozni. Az Alaptörvény már idézett XIX. cikk (3) bekezdése, és az ehhez szorosan kapcsolódó O) cikke sem értelmezhető akképpen, hogy azon keresztül az érintett

magánéletéhez, magánszférájához való joga váljon korlátozhatóvá. Az Alkotmánybíróság felhívta a figyelmet a *“társas együttélésből fakadó kötelezettségek végső határára, az emberi méltóság sérthetlenségére.”*

Az Alkotmánybíróság ezt egészen egyértelművé tette határozatában:

[29] A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XIX. cikkének (3) bekezdése alapján sem írható elő akármilyen feltétel, hiszen a szociális intézkedések területén biztosított széles jogalkotói mozgástérnek is az Alaptörvény keretei között kell maradnia. E tekintetben minimum korlát az, hogy az Alaptörvény XIX. cikk (3) bekezdése alapján sem lehet előírni olyan feltételeket, amelyek vélt vagy valós közérdekre hivatkozással az egyén szabadságát vagy lehetetlen feltételek megkövetelésével az állam szociális biztonság nyújtására irányuló kötelezettségét kiüresítenék. Így különösen nem lehet alapjogokat alaptörvény-ellenesen korlátozó feltételeket előírni. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a lakókörnyezet rendezettsége biztosításaként a magán- és családi élet belső színterének, azaz az intim szféra vizsgálata az Alaptörvény XIX. cikk (3) bekezdésében lehetővé tett „közösség számára hasznos tevékenység” előírásaként nem értelmezhető. Ez ugyanis a magánszférához való jog olyan korlátozását jelenti, ami semmilyen alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem áll a szociális ellátással, és nem járul hozzá az Alaptörvény O) cikkében deklarált „[m]indenki felelős önmagáért” elvárás megvalósulásához. Fentiek alapján az Alkotmánybíróság felhívja az önkormányzatok figyelmét, hogy rendeleteik megalkotásánál fordítsanak kiemelt figyelmet a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatban {Indokolás [82]–[84]}, megerősítette a 17/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [29]}, illetve a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatban (Indokolás [55]) foglaltakra.

Az Alkotmánybíróság csak azért nem semmisíthette meg a támadott rendelkezéseket, mert a határozathozatal idejére már hatályon kívül helyezték azokat. Azonban az Alkotmánybíróság azt is észrevételezte, hogy egy hasonló tartalmú rendelkezés viszont 2015. III. 1-i hatállyal bekerült a Szocvtv.-be:

132. § (4) Felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza:

g) a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

Az Alkotmánybíróság megkereste az alapjogi biztost, kívánja-e ezen felhatalmazó rendelkezésre kiterjeszteni indítványát. Azonban az indítványozó ezt nem látta indokoltnak, így ez utóbbi felhatalmazó rendelkezés továbbra is a Szociális törvény részét képezi. Az alapjogi biztos döntésével egyetértünk, hiszen a törvény ezen általános felhatalmazó rendelkezésének van alkotmányosan elfogadható értelmezése. A felhatalmazó rendelkezés azért nem Alaptörvény-ellenes, mert az önkormányzatok az általuk nyújtott települési támogatások részletszabályait, alapjogokat nem korlátozó feltételeit a törvényi felhatalmazás adta keretek között jogszerűen is meghatározhatják. Ám a felhatalmazó rendelkezés alapjogsértő, ezért hibás értelmezése, ha az alapján az önkormányzatok a rendezett lakókörnyezet magánszféra-jogokat korlátozó feltételeit is meghatározhatják. Márpedig e felhatalmazó rendelkezés ilyen értelmezésére hivatkozva születnek a jelen beadványban támadott önkormányzati rendelkezések.

4. A felhatalmazó rendelkezés fenti okokból alaptörvény-ellenes, hibás értelmezése folytán rendelkeznek az önkormányzati képviselő-testületek továbbra is a rendezett lakókörnyezettel kapcsolatos feltételekről szociális ellátások nyújtására vonatkozó szabályozásaikban. (Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megtudta az Emberi Erőforrások Miniszterétől, hogy 2012 tavaszán 1684 településen volt érvényben ilyen szociális rendeleti szabály. Ugyan újabb vizsgálatot ismeretünk szerint nem készített azóta más szerv, feltételezésünk és négy megyére kiterjedő saját vizsgálatunk alapján az ilyen önkormányzati szabályok elterjedtsége nem csökkent a Szocvtv. 2015-ben hatályba lépett módosítása óta sem.)

5. Erre tekintettel, a TASZ 2017-ben négy megyében (Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Pest és Veszprém megyékben) összegyűjtötte valamennyi, rendezett lakókörülményekről rendelkező helyi szociális rendeleti rendelkezést, hogy a hasonló okból Alaptörvény-ellenes rendelkezésekről egységesen fejthessük ki álláspontunkat. A kiválasztott négy megyében a nemzeti jogszabálytár weboldalán igyekeztünk az összes település szociális rendeleteit átvizsgálni, minden alapjogsértő rendelkezést kigyűjteni belőlük. Összesen a négy megyében 55 rendeletnek támadtuk meg a vonatkozó rendelkezéseit. az illetékes megyei kormányhivatalok előtt. A rendeletek Alaptörvény-ellenes volta mellett a kormányhivatalok előtt hivatkoztunk törvénysértésre is, nevezetesen a Szocvtv. egyes rendelkezéseire is. A négy megye kormányhivatalainak mindegyike válaszolt a törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményező beadványainkra. (Indítványainkat és az azokra érkezett válaszokat mellékeljük - 2. sz. melléklet)

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Ismét hangsúlyozni kívánjuk ugyanakkor, hogy jelen beadványban kizárólag laptörvény-ellenességre hivatkozunk, a támadott rendelkezések alapjogsértő mivoltát vezetjük le.

A válaszok ugyan különböznek egymástól, de a települési támogatások alapjogsértő volta kapcsán hasonló álláspontra helyezkedtek a kormányhivatalok, ami az alábbiak szerint foglalható össze:

A kormányhivatalok mindegyike a Kúria Köf.5.008/2013/6. számú határozatára hivatkozott, amely szerint az elmúlt időszakban kibontakozott gazdasági válság következtében megváltozott a szociális jogok értelmezése, e körben előtérbe helyeződött az együttműködési és az öngondoskodási kötelezettség [az Alaptörvény XIX. cikkének (3) bekezdése és O) cikke]. A kormányhivatalok ebből azt a következtetést vonják le, hogy a megváltozott szabályozás miatt az önkormányzatok jogosulttá váltak helyi rendeleteikben a települési támogatást a kérelmező rendezett lakókörülményeihez kötni:

“mivel ‘.legitim célnak tekinthető az önkormányzat azon törekvése, hogy a közegészségügyi problémákat megelőzze, a köznyugalmat biztosítsa..’ [Köf.5.014/2013/4.], nem kifogásolta a Kúria azokat a rendeleti előírásokat, amelyek nem mutatnak túl a helyi közösség által észlelhető, a lakókörnyezettel szemben a rendezettség külsődleges elvárásnak kritériumain (pl. az ingatlan, a hozzátartozó udvar és kert, valamint a járda tisztántartása, szeméttároló edény elhelyezése, kerítés megléte, stb.) [Köf.5.014/2013/4., Köf.5.051/2012/6.] Az előzőekben hivatkozott határozatok alapján olyan kúriai álláspont ‘rajzolódik ki’, amely a magánszférának a közösség oldaláról észlelhető, külsődleges megjelenő tágabb lakókörnyezet rendezettségével kapcsolatos elvárások megfogalmazását nem tekinti kifogásolhatónak.” (Idézet a Pest Megyei Kormányhivatal mellékletben is megküldött válaszából - ld. 2. sz. melléklet)

6. Jelen beadványunkban fenti négy megye rendeletei mellett további két megye (Heves és Nógrád) ugyanilyen tartalmú rendeleteit is összegyűjtöttük, és együttesen támadjuk meg a t. alapjogi biztos előtt annak érdekében, hogy amennyiben egyetért jogi álláspontunkkal, ezek mindegyike az Alkotmánybíróság elé kerülhessen, és megsemmisítésre kerülhessen.

II. Álláspontunk a kormányhivatali jogértelmezésről

A kormányhivatali érvelésben visszatérő hivatkozási pontként használt, a szociális jogok terén bekövetkezett "szabályozási fordulat" sem indokolhatja a települési támogatásért folyamodó kérelmezők méltóságának, magánéletének és egyenlő bánásmódhoz való jogának sérelmét.

1. A Kúria hivatkozott Köf.5.008/2013/6. számú határozatának 4. pontjában összegzett irányváltásról, az önkormányzatok kibővült jogalkotási hatásköréről tudomással bírunk, éppen ezért a helyi önkormányzati rendeletek nem minden, települési támogatásra vonatkozó feltételeit tartjuk alapjogsértőnek. Hiszen a Szocvtv. 132. § (4) g) pontja valóban felhatalmazást ad az önkormányzatoknak, hogy az ellátások jogosultsági feltételeit általában és széles körben meghatározzák. Ám ennek az általános felhatalmazásnak határt szabnak az érintettek - szociális jogokon túli - alapvető jogai.

2. A Kúria kifejezetten a szociális jogok értelmezésében állapítja meg az alkotmányos megközelítés megváltozását:

"Az elmúlt időszakban a kibontakozó, majd pedig általánossá váló gazdasági, pénzügyi válság, a rendelkezésre álló egyre szűkülő források, a költségvetések teherbíró képessége a szociális jogokhoz való viszonyban azt eredményezték, hogy az ideális alapjogi/alanyi jogi megközelítésnél erőteljesebbé vált a társadalmi igazságosság igényének érvényesítése. A szociális jogban a korábbiakban az ellátások megszerzésének feltételeként ismert együttműködési kötelezettség a javak előállításában való részvétel, illetve az öngondoskodás kategóriáival egészült ki. Ezt jeleníti meg az Alaptörvény O) cikke, amikor kimondja, hogy '[m]indenki felelős önmagáért...'. " (Köf.5.008/2013/6. számú határozat, 4. pont.)

Erre is tekintettel tévesen vonják le a kormányhivatalok azt a következtetést, hogy a magánszféra-jogok korlátozásának alkotmányos mércéje is megváltozott volna. A szociális jogok terén bekövetkezett „szabályozási fordulattól” nem következik az, hogy az állampolgárok emberi méltóságához, magán- és családi élethez való joga kapcsán is szabályozási fordulat következett volna be az Alaptörvény hatályba lépésével.

3. A Kúria szerint (Köf.5.017/2015/3. határozat), ha egy önkormányzati szociális juttatáshoz, támogatáshoz való hozzáférés *„nem szociális szempontokat tükröz, akkor alappal vethető fel, hogy a szabályozásnak nincs legitim célja.”* Tehát a szociális jogokban bekövetkezett szabályozási fordulat ellenére és azt követően mondta ki a Kúria, hogy továbbra sem jogosultak az önkormányzatok arra, hogy kifejezetten *emberi méltóságot és magánszférához való jogot sértő* feltételekhez kössék az ellátásokat.

4. Arra is szeretnénk felhívni az alapjogi biztos figyelmét, hogy a még sokat idézett, 2013-as kúriai döntés is alapjogsértőnek találta és hatályon kívül helyezte a támadott rendeleti szabályt, amely kertművelést tett kötelezővé a kérelmezők részére.

5. Végül, abból, hogy az Alkotmánybíróság is úgy találta 2017-ben, hogy az új, 2015. március 1-től hatályos Szocvtv.-beli felhatalmazó rendelkezés kapcsán is felmerülhet az alapjogi aggály (hiszen ezért kérdezte az indítványozó alapjogibiztostól, hogy kiterjeszti-e az új rendelkezésekre is a beadványát), az is következik, hogy az Alkotmánybíróság szerint sem kaptak az önkormányzatok szabad kezét a szociális jogokon túli alapjogok korlátozására a szociális rendeleteikben.

Így a továbbiakban - eldöntetlenül hagyva a szociális jogokat érintő alapjogi vitás helyzetet, - a rendezett lakókörülményekre vonatkozó önkormányzati rendeleti szabályoknak kizárólag az emberi méltóságot, magánszférát és egyenlő bánásmódhoz való jogot, mint közvetlenül az Alaptörvényből eredő alapjogokat sértő mivoltát igazoljuk.

III. A rendezett lakókörnyezeti feltételek sértik az emberi méltósághoz, a magánszférához, és az egyenlő bánásmódhoz való jogot

A támadott önkormányzati rendeleti szabályok a lakókörnyezet rendezettségéhez kötik a települési támogatások igényelhetőségét. Az idézett rendelkezésekben legtöbb esetben nemcsak a kerítéssel kívül határos terület, járda tisztántartására kötelezik a lakosokat, hanem a kert, udvar rendben tartására, és a lakás vagy a ház belsejének tisztántartására is, valamint az ingatlan állagának, rendeltetésszerű használhatóságának és higiénikus állapotának biztosítását is előírják.

A. Az emberi méltósághoz való jog és a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelme

Álláspontunk szerint a támadott, rendezett lakókörülményekre vonatkozó rendelkezések sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogot valamint a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt, a magán- és családi élet és az otthon tiszteletben tartásához való jogot. A magánszférához való jogot az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jog „egyik elemének”, máshol „aspektusának” vagy „megnevezésének” nevezte. [Az első megfogalmazás a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatban, a második kettő a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban jelenik meg.] A magánszféra védelmét biztosító jogok együttesét az Alkotmánybíróság úgy határozta meg, mint olyan jogokat, amelyek azt szolgálják, hogy „az érintett akarata ellenére mások oda [ti. a magánszférába] ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek.” [36/2005. (X. 5.) AB határozat].

A támadott rendelkezések e jogot azért sértik, mert a lakókörnyezet rendezett voltát gyakran olyan feltételek fennállásához kötik, amelyek valójában az érintettek otthona, magánlakása, kertje, udvara, kerítése állapotára vonatkoznak. A rendelkezések lényegében azt engedik meg az önkormányzatoknak, hogy a kérelmezők életmódját szabályozzák és ellenőrizzék, azt is, ami az otthonukban, a kertjükben, udvarukban, akár magánlakásuk falain belül történik. A kérelmezők ingatlana körüli terület, valamint a telekhatáron belüli udvar, kert tekintetében akár jelentkezhet mérlegelendő igény a magánszféra-jogok korlátozására közösségi érdekként, azonban az, hogy valaki a lakását a falakon belül tisztán tartja-e és rendeltetésszerűen használja-e, az nyilvánvalóan nem tartozhat az önkormányzat által szabályozható és ellenőrizhető tárgykörök közé. Ugyanígy a kertje, udvara vonatkozásában is szűken lehetséges csak értelmezni az önkormányzatok felhatalmazottságát a kérelmezők magánszférájának korlátozása kapcsán. A jog eszközeivel való beavatkozás csak addig indokolt, amíg azzal mások, ez esetben a kérelmező környezetében lakók jogait vagy alkotmányosan igazolható, alapjogkorlátozás tekintetében is elfogadható közérdeket védene az önkormányzat.

Az alapjogok gyakorlásának korlátozására ugyanis csak akkor kerülhet sor, ha azt mások alapvető jogainak érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme szükségessé teszi. Az alapjogok ilyen korlátozása esetében pedig végig kell vezetni a szükségességi és arányossági tesztet. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában következetesen alkalmazott, az európai alkotmánybíróságok és az EJEB gyakorlatából származó arányossági tesztet az Alaptörvény kodifikálta is:

I. Cikk (3) ... Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II.2.) AB határozatban megállapította, hogy *“az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák.”*

A kormányhivatalok érvelése szerint a kérelmezők méltóságát, magánszféráját korlátozó feltételek szabására valamilyen *“absztrakt közösségi érdek”* [AJB-3384/2013.] adhat okot, így hivatkoznak az Alaptörvény XIX. cikk (3) bekezdésére (közösség számára hasznos tevékenység) illetve az O) cikkére (öngondoskodási felelősség). A Kúria hivatkozott ítéletei alapján az alapjogkorlátozás legitim céljaként jelölték meg továbbá az önkormányzatok azon törekvését, hogy a közegészségügyi problémákat megelőzzék, a köznyugalmat biztosítsák.

A kúriai álláspont szerint [Köf.5.014/2013/4., Köf.5.014/2013/4., Köf.5.051/2012/6.] az emberi méltóság, a magánszféra-jogok védelme kapcsán meg kell különböztetni a közösség oldaláról észlelhető, lakókörnyezet rendezettségét mutató elemeket, és a közösség oldaláról külsőlegesen nem észlelhető elemeket. Ennek mentén jelen beadványban is megkülönböztetjük a kérelmezők lakásának belseje, tisztántartása, higiéniája (i.) vonatkozásában tett feltételeket, a kérelmezők kertjére, udvarára (ii.) vonatkozó feltételeket, végül a kerítéssel kívül határos terület, a járda (iii.) vonatkozásában tett feltételeket, és ezeket külön vizsgáljuk meg.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

i. Álláspontunk szerint a kérelmezők **lakása belsejének tisztántartása, higiéniája** nincs és nem is lehet közvetlen összefüggésben semmilyen közérdekkel, sem a köznyugalommal, sem a közegészségügyi elvárásokkal, és közösség számára hasznos tevékenységnek sem tekinthető.

ii. A **külvilág elől elzárt udvar, belső kert tisztántartása, rendezettsége, megművelése** kapcsán már esetlegesen felmerülhetnek közösségi szempontok, elsősorban közegészségügyi szempontból, illetve a szomszédos lakók nyugalma zavaró tevékenységek, állapot fennállása esetén.

iii. A ii. pontnál szélesebb körben merülhetnek fel közösségi érdekek, a közösség tagjainak jogai védelme a kérelmezők ingatlanának **kerítésével kívül határos területe, a járda** tisztántartása kapcsán.

Ezen a ponton azonban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata, így legutóbb a/7/2014. (III. 7.) AB határozata szerint alapjogot korlátozó állami aktusnak nagyobb a súlya, ha közvetlenül más alanyi alapjog érvényesítését mozdítja elő és annak védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csak mögöttesen, valamilyen intézmény közvetítésével véd, és legkisebb, ha csupán valamely elvont érték (mint például a köznyugalom) önmagában a tárgya. Rögzíthető tehát, hogy az absztrakt, tehát az egyéni jogoktól független közösségi érdekek, mint a köznyugalom fenntartásának célja csekély súllyal esik latba az alapjogok korlátozhatóságakor.

ad i. A lakásbelső rendezettségére és higiéniájára vonatkozó feltételek

Álláspontunk szerint a legitim cél kérdésénél egyértelműen nemleges a válasz az **i. pontban említett, lakásbelső tisztántartása és higiéniája kapcsán**, hiszen a lakás belsejének rendezettsége még valamilyen absztrakt közösségi érdek szempontjából is irreleváns, ellenben lehetőséget teremt arra, hogy a hatóságok a kérelmező életmódját, életvezetését is ellenőrizzék, szenzitív adatokat gyűjtsenek róla.

Ugyanerre jutott az alapjogi biztos 2013-as, már idézett alkotmánybírósági indítványában is:

“Indokolt külön is kiemelni az aggályok körében, hogy a külvilág elől elzárt udvar, belső kert, illetve különösen a lakásbelső állapotának rendezettsége még valamilyen absztrakt „közösségi érdek” szempontjából is irreleváns, az erre vonatkozó, bizonytalan tartalommal megfogalmazott követelmény alkotmányosan nem igazolható.”

Ilyen módon, a támadott rendelkezések közül minden, a lakás belsejére, higiéniájára, a benne lakók ruházatára, ápoltságára vonatkozó feltételszabás súlyosan sérti a kérelmezők emberi méltóságát, a magánszférája sérthetlenségéhez fűződő jogait, miközben semmilyen legitim cél nem igazolja ezen jogaik korlátozásának szükségességét. Mint ilyen, súlyosan alapjogsértő rendelkezések, álláspontunk szerint további vizsgálat (szükségesség-arányosság) nélkül megsemmisítendőek.

Ilyen, legitim cél hiányában megsemmisítendő rendelkezések álláspontunk szerint az alábbiak: budakeszi rendelet 5.§ (9) bek, délegyházai rendelet 22.§ (1) bek, ecséri rendelet 19.§ (1) bek, 20.§ (1), (6) bek, galgahévízi rendelet 17.§ (1) bek, gyömrői rendelet 11.§ (8) bek, kerepesi rendelet 12.§ (1) bek, kismarosi rendelet 4.§ (2) bek, nagykovácsi rendelet 6.§ (1) bek, nyáregyházai rendelet 6.§ (2)-(4) bek, 19.§, őrbottyáni rendelet 17.§ (1)-(2) bek, péceli rendelet 14.§ (16) bek, solymári rendelet 14.§ (1) bek, szigetbecsei rendelet 15.§ (1)-(2) bek, taksonyi rendelet 9.§ (1) bek, bányászati rendelet 4.§ (8) bek, dunaszegi rendelet 23.§ (1) bek, dunaszentpáli rendelet 23.§ (1) bek, écsi rendelet 13.§ (2) bek, győrasszonyfai rendelet 14.§ (12) bek, csémi rendelet 11.§ (6) bek, tapolcai rendelet 13.§ (2) bek, adásztevelői rendelet 9.§ (1) bek, ajkai rendelet 10.§ (1) bek, sümegi rendelet 10.§ (1) bek, dejtári rendelet 4. § (10) bek, ipolyvecei rendelet 3.§ (9) bek, kisbágyoni rendelet 3.§ (10) bek, szarvasgedei rendelet 3.§ (10) bek, szentei rendelet 22.§ (2) bek, bükkszéki rendelet 9.§ (5) bek, gyöngyösi rendelet 9.§ (6) bek, novaji rendelet 3.§ (1)-(4) bek, parádi rendelet 13.§ (1) bek, sarudi rendelet 21.§ (10) bek, siroki rendelet 9.§ (5) bek, szajlai rendelet 9.§ (5) bek, 14.§ (2) bek, tarnaszentmáriai rendelet 5.§ (5) bek, 18.§, terpesi rendelet 9.§ (5) bek, verpeléti rendelet 18.§ (1) bek.

Különösen méltóságsértőek a csesztvei rendelet 7.§ (11) bek. f) pontja és nógrádmarcali rendelet 7.§ (11) bek. f) pontja, melyek a rendezett lakókörülmeny feltételeként szabják meg az "ápolt, tiszta családtagok" feltételt is.

Ad ii. A kert, udvar rendezettségére vonatkozó feltételek

Álláspontunk szerint a kertre, udvarra vonatkozó feltételek egy része is elbukik már a teszt első kérdésének feltevésekor (legitim cél), hiszen pl. a tűzifa gúlába rendezése, a kertben növekvő fűfélék egészen pontos (cm-ben megadott) magassága, illetve a saját kert veteményesként való hasznosításának kötelezettsége mellett nyilvánvalóan semmilyen absztrakt közösségi érdek nem szólhat.

Közösségi érdekekkel nem indokolható, tehát a legitim célt nem szolgáló rendelkezések a következők:

- *csak fedett melléképületben találhatóak olyan eszközök, berendezések vagy egyéb holmik, melyek eredeti rendeltetésüknek megfelelően fedett helyen történő tárolást igényelnek; az udvarban és kertben nincsenek lábon álló, elszáradt fás szárú növények (Ecser, 20.§ (2))*
- *kert rendeltetészerű használata (Kerepes, 12.§ (1))*
- *épületen kívül tárolt eszközöket, ingóságokat, fűtőanyagot rendezetten tárolja (Kismaros 4.§ (2))*
- *fűfélék magassága nem haladja meg a 15 cm-t, a tüzelőnek való rendezett formába felhalmozva, és nem szétszórtan található,... a művelésre alkalmas – nem parkosított földterületen zöldség, gyümölcs, vagy az állatok takarmányozására szánt növényeket természetnek. A lakóház akkor tekinthető rendezettnek, ha az épület tetőfedele (cserép, zsinoly stb.) funkcionálisan megfelelő (nem ázik be) (Nyáregyháza 6.§ (3)-(4))*
- *pázsit nyírt, kaszált vagy felismerhető a gondozása érdekében végzett rendszeres tevékenység, a szabadban lévő tárgyak, felszerelések, tüzelő tárolása rendezett, kert rendeltetészerűen használt, művelt (Órbottyán 17.§ (3)c-e) pontok)*
- *az ingatlanhoz tartozó kert rendeltetészerű használatáról, vagy művelésről rendszeresen gondoskodni. (Péteri 14.§ (1) d) pont)*
- *A lakott ház vagy lakás udvara és kertje akkor rendezett, ha a pázsit nyírt, kaszált vagy felismerhető a gondozása érdekében végzett rendszeres tevékenység, tüzelő tárolása rendezett, kert rendeltetészerűen használt, művelt, a burkolt utak tiszták. (Szigetbecse 15.§ (3) c-f) pontok)*
- *A támogatásra való jogosultságot csak az esetben lehet megállapítani, ha a kérelmező eleget tesz jelen rendeletben meghatározott ingatlan rendezettségére vonatkozó feltételeknek és az ingatlanhoz tartozó kert egy részét vagy egészét konyhakertként műveli. (Zsámbok, 9.§ (5) bek.)*
- *a szabadban levő tárgyak, felszerelések, tüzelő tárolása rendezetten történjen (Zsámbok, 23.§ (1) bek. g) pont)*
- *az ingatlanhoz tartozó kert rendeltetészerű használata, gondozása, a földterület művelése (Dunaszeg, 23.§ (1) b), Dunaszentpál, 23.§ (1) bek. b) pont)*
- *az udvaron elhelyezett fa, építőanyag, bármely használaton kívüli berendezési tárgy, bútor, gépkocsi rendezett állapotban tartására, d) az ingatlan kert részének művelésére, veteményesként való hasznosítására, (Pannonhalma, 6.§ (2) c))*
- *az épülethez tartozó kert gondozásáról, műveléséről, (Kisbér, 8.§ (2) d))*
- *a házhoz tartozó kert művelni (Csém, 11.§ (6) b))*

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGKÉRT

- a tulajdonában lévő lakáshoz tartozó udvart, kertet műveléssel illetve gyepesítéssel rendezett állapotban tartani. (Márkó, 7.§ (11) b))
- tiszta, rendezett, szeméttől, lomoktól, rógcsálóktól, rovaroktól, elburjánzott gyomnövényektől mentes, ingatlan, gondozott, tisztántartott háziállatok (amennyiben tartanak), az udvarban kertben nincs építési törmelék, lábonálló elszáradt, fás szárú növény (Cserháthaláp, 20.§ (1)
- megművelt konyhakert, gondozott, tisztántartott háziállatok (amennyiben tartanak), amennyiben a lakásban élők egészségi állapota vagy életkora nem teszi lehetővé a kert művelését, az legyen kaszált, gazoktól mentes. (Csesztve, 7.§ (11) bek. b), g))
- rendezett településképet zavarja (Karancsalja, 5.§ (9) bek)
- megművelt konyhakert, gondozott, tisztántartott háziállatok (amennyiben tartanak), amennyiben a lakásban élők egészségi állapota vagy életkora nem teszi lehetővé a kert művelését, az legyen kaszált, gazoktól mentes. (Nógrádmarcfal, 7.§ (11) bek. b), g) pontok)
- a lakóhelyéhez tartozó udvart és kertet rendszeresen gondozza, gondoskodik a zöld növényzet nyírásáról, metszéséről, és a zöldhulladék megfelelő elhelyezéséről, a kertet és az udvart gyomtalanítja, szükség esetén portalanítja, (Rétság, 5.§ (8) bek b)-c))
- gondozott, tisztántartott háziállatok (amennyiben tartanak), az udvarban, kertben nincs veszélyesnek minősülő hulladék, építési törmelék, lábonálló elszáradt, fás szárú növény (Szanda, 13.§ (8) bek. b), f))
- az ingatlanhoz tartozó kert rendeltetésszerű használata, művelése kivéve ha rendeltetésszerű használat biztosítása jelentős költségigényű feladatot nem jelent (Szente, 22.§ (2) b))
- az udvarban és kertben nincsenek lábon álló, elszáradt fás szárú növények, (Novaj, 3.§ (4) bek. d))
- az ingatlanhoz tartozó kert rendeltetésszerű használata, művelése, (Tarnaszentmária 5.§ (5) c) pont)

Fenti jogszabályhelyek álláspontunk szerint az alapjog-korlátozás megfelelő (legitim) céljának hiányában alaptörvény-ellenesek [ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével], így megsemmisítendőek.

A vizsgált rendeletekben az udvarra és kertre vonatkozó feltételek között vannak ugyanakkor olyan rendelkezések, amelyek esetén felmerülhet legitim közösségi érdek (mint a közegészségügy), ilyenek például a gyomirtásra vonatkozó feltételek. E legitim célt szolgáló feltételek kapcsán tehát meg kell vizsgálni a szükségesség illetve arányosság kérdését.

Álláspontunk szerint szólhat méltányolandó közérdek amellet, hogy

- az udvarban, kertben található szilárd kommunális hulladék csak az arra rendszeresített tárolóban legyen tárolható (ld. ecseri rendelet 20.§ (2) bek a) pont, kerepesi rendelet 12.§ (1) bek. a), nyáregyházai rendelet 6.§ (3) bek. c), őrbottyáni rendelet 17.§ (3) bek. a), szigetbecsei rendelet 15.§ (3) bek. a), dunaszegi rendelet 23.§ (1) bek. a), dunaszentpáli rendelet, 23.§ (1) bek. a), pannonhalmi rendelet 6.§ (2) bek. a), márkói rendelet 7.§ (11) bek. a), cserháthalápi rendelet 20.§ (1) bek. e), bükkszéki rendelet 9.§ (5) bek. a),

- gyöngyösi rendelet 9.§ (6) bek. aa), novaji rendelet 3.§ (4) bek. a), siroki rendelet 9.§ (5) bek. a), szajlai rendelet 9.§ (5) bek. a), tarnaszentmáriai rendelet 5.§ (5) bek a), terpesi rendelet 9.§ (5) bek.a)),
- ehhez hasonlóan, hogy a *gyommentesítést* elvégezzék (ld. kismarosi rendelet 4.§ (2) bek d), nyáregyházi rendelet 6.§ (3) bek. b), őrbottyáni rendelet 17.§ (3) bek b), péteri rendelet 14.§ (1) bek a), szigetbecsei rendelet 15.§ (3) bek. b), zsámboki rendelet 23.§ (1) bek. a), győrújbaráti rendelet 15.§ (10) bek. da), pannonhalmi rendelet 6.§ (2) bek. e), csémi rendelet 11.§ (6) bek b), ajkai rendelet 10.§ (1) c), márkói rendelet 7.§ (11) b), csesztvei rendelet 7.§ (11) bek. a), endrefalvai rendelet 9/B.§ (1) bek. c), nógrádmarcali rendelet 7.§ (11) bek. a), rétsági rendelet 5.§ (8) bek c), szandai rendelet 13.§ (8) bek. a), bükkszéki rendelet 9.§ (5) bek. c), siroki rendelet 9.§ (5) bek. c), szajlai rendelet 9.§ (5) bek. c), terpesi rendelet 9.§ (5) bek. c))
 - esetleg a *kaszálás idejét meghatározzák* (ecseri rendelet 20.§ (2) bek. b), pannonhalmi rendelet 6.§ (2) bek b)
 - vagy hogy a *kerítés településképe illő voltát* meghatározzák (nyáregyházi rendelet 6.§ (3) bek. e), zsámboki rendelet 23.§ (1) bek. c)).

Álláspontunk szerint a kertben található lomok erre rendszeresített tárolóban való tartása, a gyommentesítés (ide nem sorolva a parlagfű irtását) és a kerítés településképe illő volta mellett elsősorban *esztétikai (településképe)* érvek szólnak. (Nem ide értve a közegészségügyi szempontokat, ld. parlagfű irtása, azokról a későbbiekben külön lesz szó.)

Álláspontunk szerint még ha legitim cél is a településképe rendezettsége, ehhez a célhoz nem az egyébként nyilvánvalóan legszegényebb családok számára, szociális támogatásra jogosultsághoz felállított feltételrendszeren keresztül vezet az út. Ezen háztartások udvarának, kertjének, kerítésének nem megfelelő, nem elég rendezett, illetve nem esztétikus állapota nem az alulszabályozottság, hanem anyagi helyzetük miatt bekövetkező helyzet. Ezáltal nem ezen emberek szociális juttatásának megvonása a megfelelő eszköz e cél (rendezett településképe) elérése érdekében, a párezer forintos települési támogatás elvesztése ugyanis nem oldja meg sem a gyommentesítést, sem a fűnyírást, sem a kerítés újrafestésének, rendezésének feladatát. Tehát e feltételek nem az adekvát (alkalmas) eszközt jelentik a közösségi érdek megvalósítása érdekében.

Ám még ha alkalmas eszköz is lenne az ilyen feltételszabás, akkor sem elengedhetetlen, hiszen e célok eléréséhez nem a szociális támogatások elvonása az egyetlen szóba jöhető eszköz. Továbbá, még ha alkalmas és elengedhetetlen eszköz

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

is lenne, semmiképp nem tekinthető arányosnak, hiszen nyilvánvaló, hogy egy település legszegényebb, egyébként is marginalizált, nagyon rossz anyagi körülmények között élő lakosai lakóhelyének külső-belső ellenőrzése, életmódjának megfigyelése, dokumentálása a lehető legsúlyosabban érinti a magánélethez és emberi méltósághoz való - egyébként is nehezen fenntartott - jogukat. Ezzel a jogsérelemmel nem tekinthető arányosnak a településkép polgármesteri/ alpolgármesteri megítélés szerinti esztétikája, annak megkövetelése. Különösen így van ez, ha a fentebb idézett alkotmányos tételt is hangsúlyozzuk, miszerint alapjogot korlátozó aktus esetén különösen kis súllyal esik latba, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya. Rögzíthető tehát, hogy a településkép fenntartásának célja csekély súllyal eshet latba a kérelmezők alapjogainak (magánszféra) korlátozhatóságakor, az ezt szolgáló feltételek nem szükségesek és nem is arányosak, **ezért alaptörvény-ellenesek, megsemmisítendők.**

Ennél erősebb érvek szólnak amellett, hogy **fertőző megbetegedések, járványok** ne terjedjenek a kérelmezők udvarában, kertjében elszaporodó kártevők miatt, ugyanígy az is, hogy a **parlagfű** okozta allergiás reakcióktól megóvhatóak legyenek a közösség tagjai.

E feltételek kapcsán tehát a szükségesség és arányosság kérdését kell megvizsgálnunk ismét.

Kétségtelen, hogy az alapjogkorlátozás **legitim célja** lehet a fertőző betegségeket terjesztő kártevők elleni védekezés és a parlagfű irtása is. Továbbá, e célok elérésére **alkalmas és szükséges** eszköznek is tekinthető a földhasználók erre való kötelezése, hiszen ők tudják a saját területükön megelőzni a gyomnövények és az egészségügyi kártevők elszaporodását.

Ám nem tekinthető arányosnak az a jogi szabályozás, amely többszörösen bünteti a kötelezettséget elmulasztókat. Márpedig, mind a kártevők elleni védekezésről szóló jogszabályok, mind a parlagfű elleni védekezésről szóló jogszabályok meghatározzák a kötelezettséget mulasztók elleni szankciókat.

A kártevők elleni védekezés jogszabályi hátterét a járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 36. § (4) bekezdése adja, eszerint az egészségügyi kártevők elleni védekezésről, a költségek fedezéséről, az érintett terület tulajdonosa (bérlője, használója, kezelője) köteles gondoskodni. Amennyiben nem tesz eleget a kötelezettségének, a kistérségi intézet határozattal kötelezi. Ha a kistérségi intézet végzi el végül az intézkedéseket, a földhasználónak ki kell fizetnie a költségeit.

A parlagfű elleni védekezés jogszabályi hátterét az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI törvény (továbbiakban: Éltv.) 17. § (4) bekezdése teremti meg. A törvény végrehajtására létrehozott a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. FVM rendelet 2.§ (1) bekezdés d) pontja pedig ezt erősíti meg: A földhasználó és a termelő köteles védekezni, különösen a parlagfű ellen. A védekezési kötelezettség elmulasztása vagy éppen a sikertelen védekezés esetén pedig az ingatlan tulajdonosának jogszabályi szankciókkal kell szembenézni. Két szankciótípust alkalmaz a jogszabály, egyrészt az állami védekezést, mely a helyszíni ellenőrzést követően kerül elrendelésre, és költsége a jogsértő földhasználót terheli, másrésztől bírságot szabnak ki az Éltv. 60. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

Álláspontunk szerint a jogszabályban meghatározott szankciókon túl a települési támogatás megvonásával is büntetni az egyébként is nagyon rossz anyagi helyzetben élőket, nem arányos, hiszen többszörös szankcionáláshoz vezet. Miután az alapjogkorlátozás aránytalan, így Alaptörvény-ellenes is.

Ilyen rendelkezések találhatóak a következő rendeletekben:

- *a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 36. § (4) bekezdése szerinti egészségügyi kártevők elleni védekezés:* ecseri rendelet 20.§ (6) bek. a), nyáregyházai rendelet 6.§ (3) bek d), péteri rendelet 14.§ (1) b), dunaszeg, és dunaszentpáli rendeletek, 23.§ (1) e) pontja, soproni rendelet 11.§ (7) bek, d), csémi rendelet, 11.§ (6) bek c), csesztveii rendelet 7.§ (11) bek. a), rétsági rendelet 5.§ (8) bek. c), szandai rendelet 13.§ (8) bek. a), szentei rendelet 22.§ (2) bek. e), bükkszéki rendelet 9.§ (5) bek. c), novaji rendelet 3.§ (4) bek. i), siroki rendelet 9.§ (5) bek c), szajlai rendelet 9.§ (5) bek. c), terpesi rendelet 9.§ (5) bek. c)),
- *a parlagfű irtásról:* kismarosi rendelet 4.§ (2) bek d), nyáregyházi rendelet 6.§ (3) bek. b), őrbottyáni rendelet 17.§ (3) bek b), péteri rendelet 14.§ (1) bek a), szigetbecsei rendelet 15.§ (3) bek. b), zsámboki rendelet 23.§ (1) bek. a), győrújbaráti rendelet 15.§ (10) bek. da), pannonhalmi rendelet 6.§ (2) bek. e), csémi rendelet 11.§ (6) bek b), ajkai rendelet 10.§ (1) c), márkói rendelet 7.§ (11) b), csesztveii rendelet 7.§ (11) bek. a), endrefalvai rendelet 9/B.§ (1) bek. c), nógrádmarcali rendelet 7.§ (11) bek. a), rétsági rendelet 5.§ (8) bek c), szandai rendelet 13.§ (8) bek. a), bükkszéki rendelet 9.§ (5) bek. c), siroki rendelet 9.§ (5) bek. c), szajlai rendelet 9.§ (5) bek. c), terpesi rendelet 9.§ (5) bek. c)).

Ad iii. A kerítéssel kívül határos területre, a járdára vonatkozó feltételek

A rendeletekben visszatérően szerepelnek a kerítéssel kívülről határos, az ingatlan előtti területre vonatkozó feltételek is. Tipikusan:

a) az ingatlan előtti járda, járda híján egy méter széles területsáv, továbbá az emellett zöldsáv úttestig terjedő területének gondozása, tisztán tartása, szemét- és gyommentesítése, (ilyen rendelkezések a *kerepesi rendelet 12.§ (1) d)*, *kismarosi rendelet 4. § (2) d)*, *nyáregyházai rendelet 6.§ (3) g), h)*, *őrbottyáni rendelet 17. § (4) –(5)*, *péteri rendelet 14. § (1) c)*, *szigetbecsei rendelet 15. § (4) –(6)*, *zsámboki rendelet 23.§. (1) b)-i)*, *dunaszegi rendelet 23. § (1) c)*, *dunaszentpáli rendelet 23. § (1) c)*, *győrújbaráti rendelet 15. § (10) dc)*, *pannonhalmi rendelet 6. § (2) f)-g)*, *soproni rendelet 11. § (7) b)*, *oroszlányi rendelet 4. § (8) a)-b)*, *kisbéri rendelet 8. § (2) e)- f)*, *csémi rendelet 11. § (6) a)*, *adászteveli rendelet 9. § (1) a)*, *küngösi rendelet 2. § (10) a)*, *ajkai rendelet 10. § (1) c)*, *csajági rendelet 7. § (10) a)*, *cserháthalápi rendelet 20. § c)*, *csesztvei rendelet 7. § (11) c)*, *endrefalvai rendelet 9/B. § a)-b)*, *nógrádmarcali rendelet 7. § (11) c)*, *rétsági rendelet 5.§ (8) d)*, *szandai rendelet 13.§ (8) c)*, *szentei rendelet 22.§(2) c)*, *bükkszéki rendelet 9. § (5) d)*, *gyöngyösi rendelet 9. § (6) ac)*, *novaji rendelet 3. § (4) b)*, *parádi rendelet 13.§ ba)*, *siroki rendelet 9. § (5) d)*, *szajlai rendelet 9. § (5) d)*, *tarnaszentmáriai rendelet 5.§ (5) d)* , *terpesi rendelet 9.§ (5) d))*,

b) illetve szintén tipikus feladat a téli időszakban az ingatlan előtti szakasz jogszabály által előírt síkosságmentesítése, és a hó eltakarítása (ilyen rendelkezések: *kismarosi rendelet 4. § (2) d)*, *péteri rendelet 14. § (1) c)*, *szigetbecsei rendelet 15. § (5)*, *zsámboki rendelet 23.§. (1) b)*, *győrújbaráti rendelet 15. § (10) dd)*, *pannonhalmi rendelet 6. § (2) f)*, *oroszlányi rendelet 4. § (8) b)*, *csémi rendelet 11. § (6) e)*, *küngösi rendelet 2.§ (10) c)*, *csajági rendelet 7. § (10) c)*, *cserháthalápi rendelet 20. § d)*, *endrefalvai rendelet 9/B. § f)*, *szandai rendelet 13.§ (8) d)*, *bükkszéki rendelet 9. § (5) d)*, *gyöngyösi rendelet 9. § (6) ad)*, *novaji rendelet 3. § (4) e)*, *siroki rendelet 9. § (5) d)*, *szajlai rendelet 9. § (5) d)*, *terpesi rendelet 9.§ (5) d))*).

A járda tisztántartásáról (a) és síkosság- illetve hómentesítéséről (b) a *helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet 3.2.2. pontjának b) és d) pontjai* rendelkezik.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Amennyiben felszólítás ellenére sem végzi el az ingatlan fenntartója a rendeletben szabályozott tisztántartási, síkosságmentesítési feladatokat, akkor közigazgatási hatósági eljárás keretében környezetvédelmi bírságot szabhat ki ellene a hatóság. (A síkosságmentesítés elmaradása még súlyosabb következményekkel is járhat, ugyanis amennyiben emiatt ér valakit kár, az kártérítési igénnyel léphet fel az ingatlan mulasztást elkövető tulajdonosa ellen. Akár büntetőjogi felelősségről is szó lehet, hiszen testi sértés gondatlanságból is elkövethető.)

Hasonlóan tehát a ii. pont alatt tárgyalt, járványügyi és parlagfűirtási kötelezettséghez: ugyan mind a legitim közösségi cél fennáll a szabályozáshoz, továbbá alkalmas és szükséges is a közutak ilyen módon való tisztántartása, ellenben nem tekinthető arányosnak a szociálisan rászoruló állampolgárokat a jogszabályban már eleve meghatározott szankciókon túli, további támogatás megvonásával is szankcionálni (kettős szankcionálás).

Ad iv. Helyszíni ellenőrzés a rendezett lakókörülmények kapcsán

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy minden támadott rendelkezés a rendezett lakókörülmények meglétét helyszíni ellenőrzés révén teszi ellenőrizhetővé. Ezzel lehetővé teszi, hogy a helyi önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, szociális bizottságának tagjai belépjenek az ingatlanok területére, annak külső-belső állapotát ellenőrizzék, ezen keresztül a kérelmezők életmódját, életvezetését is ellenőrizzék, továbbá ezzel összefüggésben, de a települési támogatásra való jogosultság szempontjából irreleváns szenzitív adatokat gyűjtsenek az állampolgárokról. Ezzel tovább fokozva a magánszféra, magánlakás, családi élet emberi méltóságból levezetett alapjogainak sérelmét. Ezt erősítette meg az alajogi biztos is, azzal kiegészítve álláspontját, hogy

“alapjogokat tiszteletben tartó jogállamban nem múlhat az önkormányzati jogalkotó illetve az önkormányzat nevében eljáró jogalkalmazók visszafogottságán vagy személyes jóindulatán az, hogy milyen mélységben kívánnak betekinteni az érintett belső magánszférájába, előírni a számára a rendben tartással kapcsolatos feladatokat.” (AJB-3384/2013. Ajbh indítvány)

Általában a lakókörnyezet rendezettségét feltételként szabó rendelkezésekről mondta ki az alajogi biztos is, hogy

“kellő alkotmányos indok nélkül, szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák a szociális támogatásra jogosult rászoruló, különösen kiszolgáltatott helyzetben levő

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

személyek magánszférához és magánélethez való jogát.” (AJB-3384/2013. Ajbh indítvány)

Következtetések

A bemutatott jogelvek és joggyakorlat tükrében az önkormányzat alkalmazottainak a magánlakásokba, ingatlanok területére behatoló ellenőrzései sértik az az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését és a VI. cikk (1) bekezdését, mert szükségtelen és aránytalan beavatkozást jelentenek az érintettek magánszférájába, különös tekintettel a magánlakás védelmének a jogára.

B) Egyenlő bánásmódhoz való jog sérelme

A támadott rendelkezések az Alaptörvény által biztosított hátrányos megkülönböztetés tilalmába (XV. cikk) is ütköznek, mert egzisztenciálisan kiszolgáltatott, segélyre szoruló polgároktól olyan feltételek teljesítését követelik meg, amelyek éppen az anyagi eszközeik szűkössége folytán nem várható el a kérelmezőktől.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az AB gyakorlatában a hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, azaz, az emberi méltósághoz való alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat] Az AB szerint a jogegyenlőség lényege, hogy az állam mint közhatalom és mint jogalkotó köteles egyenlő elbánást biztosítani a területén tartózkodó minden személy számára. Az AB álláspontja szerint a hátrányos megkülönböztetés alkotmányos tilalma nemcsak az emberi, illetve az alapvető állampolgári jogokra irányadó, hanem - amennyiben a különbségtétel sérti az emberi méltósághoz való jogot - kiterjed az egész jogrendszerre, ideértve azokat a jogokat is, amelyek nem tartoznak az emberi jogok, illetve az alapvető állampolgári jogok közé [61/1992. (XI. 20.) AB határozat].

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Az Alkotmánybíróság az alapjogi szintnél alacsonyabb szinten biztosított jogok tekintetében akkor állapítja meg az egyenlő bánásmód sérelmét, ha önkényes a korlátozás. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a települési támogatást kérelmezők alapjogi védelmet nem élvező, szociális biztonsághoz való jogának (települési támogatáshoz való jogának) korlátozásáról van itt szó, így nem a szükségesség-arányosság tesztje végzendő el, hanem az ésszerűségi teszt. E tesztet az Alkotmánybíróság kifejezetten a diszkriminációtilalom kapcsán dolgozta ki, tehát jelen esetben azt kell megvizsgálni, hogy ésszerű korlátozás-e a legszegényebb állampolgároktól elvárni a rendezett lakókörülmények feltételeit.

Márpedig, álláspontunk szerint semmiképp nem tekinthető ésszerű, logikus szabályozásnak a párezer forintos támogatást kérelmező rászorulóktól elvárni a támogatás összegét jóval meghaladó anyagi ráfordítást igénylő intézkedések megtételét.

Mint fentebb kifejtettük, a rendezett lakókörülmények megkövetelése mögött esetenként - a kerttel, a kerttel határos területet érintő feltételek körében - fellelhető legitim jogalkotói cél, tipikusan ilyen a településkép fenntartása, a megfelelő közegészségügyi helyzet fenntartása, járványok megelőzése.

E legitim célok elérése érdekében azonban nem ésszerű éppen a település legszegényebb, lakhatási körülményeit fenntartani képtelen (és emiatt támogatásért folyamodó) lakosaitól további, esetenként komolyabb anyagi ráfordítást igénylő feladatokat előzetesen elvárni. Hiszen a támadott rendelkezések közül számos, a mélyszegénységben élőknek rendelkezésére nem álló háztartási gépeket, eszközöket, tisztítószeret, összességében komolyabb anyagi ráfordítást kíván meg, miközben a települési támogatás, melyért folyamodnak ezek a kérelmezők, kifejezetten arra a célra szánt párezer forintos segély, mely a lakhatási válságban élőknek tud minimális segítséget nyújtani.

Azaz, például a kertben való rendszeres fűnyírás, a kert veteményesként való művelése olyan anyagi ráfordítást igényelnek, amire a kérelmezők éppen azért nem lehetnek képesek, amiért segélyért fordulnak az önkormányzathoz, nevezetesen, hogy nagyon szegények. Ilyen módon sok esetben teljesen irreális és illogikus éppen tőlük megkövetelni az anyagi ráfordítást igénylő feladatok elvégzését.

Ezek a rendelkezések a szociális rászorulóknak járó juttatásokat éppen azok elől zárják el, akik szociálisan a leginkább rászorulóknak. A támadott rendelkezések tehát **a szociálisan leginkább rászorult, leghátrányosabb társadalmi helyzetű,**

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

legszegényebb emberek csoportját érintik. A társadalmi, vagyoni helyzet az Alaptörvény XV. cikke (2) bek. szerint védett tulajdonságnak minősülnek.

Ugyanezt állapította meg a t. alapjogi biztos is:

„a rászoruló, anyagilag kiszolgáltatott emberektől követelik meg a lakókörnyezet nem kellően meghatározható tartalmú 'rendben tartását', amire anyagi körülményeik szegénysége folytán nem vagy csak aránytalan erőfeszítések esetében képesek. Nehezen elvárható a lakás, ház higiénikus belső állapotának fenntartása az olyan háztartásokban, ahol adott esetben a közművek is hiányoznak, ahol nem áll rendelkezésre kellő jövedelem elegendő tisztítószer vásárlására. A felhatalmazás nyomán (...) az ellátás megvonása éppen attól a minimális jövedelemtől fosztja meg a rászorulókat, amivel a helyi közösséget joggal zavaró helyzeteken enyhíthetnének, így ez – amellett, hogy alkotmányosan aggályos megoldásnak tartom – éppen a céllal ellentétes hatással jár.” (AJB-3384/2013. indítvány)

Tekintettel arra, hogy éppen a legszegényebb lakosoktól várják el az önkormányzatok e feltételek betartását (hiszen csak a kérelmezők portáját ellenőrzik, a kérelmezők pedig homogén csoportot alkotnak, ők ugyanis azok a lakosok, akik még erre a párezer forintos segélyre is rászorulnak, olyan rossz anyagi körülmények között élnek), őket az összehasonlítható helyzetben levő, a települések nem rászoruló, magasabb társadalmi státuszú, jobb vagyoni helyzetű lakosaihoz képest ésszerű ok nélkül, önkényesen kezelik hátrányosan. Hiszen a nem rászoruló lakosok portáját nem ellenőrzi az önkormányzat, nem vár el tőle ilyen részletesen meghatározott higiéniai és esztétikai feltételeket. **Mivel a szabályozás indokolatlan és önkényes, vagyis nincsen tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű oka, sérti a kérelmezők egyenlő bánásmódhoz való jogát, így ezen az alapon is Alaptörvény-ellenes.**

...

Összefoglalóan, kérjük tehát az alapvető jogok biztosát, hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 2. § (3) bekezdésében, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban Abtv.) 24. § (2) pontjában foglalt jogosultságánál fogva, az Abtv. 37. § (1) bekezdését is figyelembe véve, kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál a jelen beadványban foglalt (és az 1. mellékletben felsorolt) önkormányzati rendeletek rendelkezéseinek Alaptörvényellenessége utólagos vizsgálatát és kérje, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg azok alapjogsértő voltát és semmisítse meg azokat.

2018. május 30. Budapest

dr. Szabó Máté
szakmai igazgató
Társaság a Szabadságjogokért

Mellékletek:

1. Támadott önkormányzati rendeletek szöveges gyűjteménye
2. TASZ törvényességi felügyeleti indítványai és az azokra érkezett kormányhivatali válaszok